

Pelle Dragsteds tale på Folkemødet på Bornholm

Taler

Pelle Dragsted
Politisk leder for Enhedslisten

Dato

14. juni 2024

Sted

Hovedscenen, Allinge

1 Tak til Katrine Muff for at synge så smukt om frihed. Og tak til jer alle sammen for at synge med – også meget smukt. Giv lige Katrine og jer selv en kæmpe hånd. Jeg bad Katrine om at synge de sange, fordi jeg vil tale om netop frihed. Om hvordan vi skaber et mere frit land. Et mere frit samfund.

5

...

Forfatteren Martin Andersen Nexø voksede op her på øen. Og i sit hovedværk, “Pelle Erobreren”, beskriver han livet for de fattige landarbejdere på den tid.

10

Bogen beskriver, hvordan den lille Pelle sammen med sin Lassefar ankommer til øen med andre fattige svenske migranter og får ansættelse på et gods.

Hvordan landarbejderne må finde sig i ydmygelser, tæsk, fattigdom og afsavn.

15

Det bliver ikke bedre efter, at Pelle som ung rejser til København og får arbejde på fabrik. Samme elendige forhold. Samme ufrihed.

Det som Martin Andersen Nexø så fint beskriver i sine bøger, er hvordan friheden for dem i bunden aldrig var reel.

20

Formelt havde de jo frihed. Ingen tvang dem til at blive.

Men reelt var de jo ikke frie.

25

For hvis de skulle have mad på bordet, tag over hovedet, tøj på kroppen, var de nødt til at stå med hatten i hånden overfor arbejdsgivere og godsejere.

Nexø viste, hvor hul friheden var, når det gjaldt det fattige flertal.

30

Men han viste også noget andet: Nemlig, at når de små i samfundet står sammen, så kan de vinde deres frihed.

35 For Pelle bliver fagforeningsleder, og Nexø beskriver hvordan arbejderne med strejker og faglig kamp tvinger arbejdsgiverne til at respektere dem i bunden som ligeværdige.

Og hvordan de ved at stå sammen vinder mere frihed. Frihed til at holde ferie.

40 Frihed til et bo i betalbare boliger. Frihed til at uddanne sig.

...

Hvor mange af jer lever af at få løn for at arbejde – eller har gjort det?

45

Op med lappen.

Ja – det store flertal af os.

50 Og vi tænker nok ikke så meget over det til dagligt. Men meget af den frihed sådan nogle som os nyder i dag. At vi får rimelig løn, og kan holde fri om lørdagen. At vi kan gå på barsel og snart holde sommerferie.

Alt det kan vi takke den virkelige verdens Pelle Erobrere for.

55 Fagforeningsaktivister og tillidsfolk.

Alle de mennesker, der stadig i dag kæmper for at beskytte friheden for de mange mod magten fra de få.

60 Skal vi ikke give alle dem – alle jer en kæmpe stor hånd.

...

Selvom der er gået 100 år siden Nexø skrev om Pelle. Så er hans budskab stadig
65 lige så relevant: At reel frihed for de mange, det er noget, vi opnår sammen. Ikke hver for sig.

Derfor har jeg også længe undret mig over, at højrefløjen – og i de her år særligt

70 Liberal Alliance - har formået at tage patent på frihedskampen.

Og har skabt en fortælling om at frihed og fællesskab er hinandens modsætninger.

75 At hvis bare samfundet blander sig mindre – så får vi alle sammen mere frihed.

Men det forholder sig i virkeligheden lige omvendt. Det er netop stærke fællesskaber, stærke samfund, der sikrer friheden for flertallet.

80 Prøv at tænk over det:

Det er vores fælles SU-system, der giver os friheden til at vælge den uddannelse, vi drømmer om - også hvis vi kommer fra hjem uden mange penge.

85 Vores fælles dagpengesystem giver os frihed til at sige op, hvis en arbejdsgiver behandler os urimeligt, fordi vi ved, vi har noget at leve af, mens vi finder et nyt job.

Det er vores ferielov, der giver os retten til at bruge nogle uger sammen med familie og venner – på det, der faktisk er vigtigt i livet– uanset om

90 arbejdsgiveren synes det er en god idé.

Så når højrefløjen påstår, at velfærdssamfundet er en møllesten om halsen på den individuelle frihed, så kunne de ikke tage mere fejl.

95

For ved i, hvad velfærdssamfundet i virkeligheden er?

Det er en vaskeægte frihedsmaskine!

100 ***

Men friheden og velfærden er desværre under angreb. Og det er ikke bare fra den yderste højrefløj.

105 Det er desværre også fra Mette Frederiksens regering.

Når pensionsalderen sættes op så fjerner det frihed fra flertallet af os. Til at

nyde nogle gode år med børnebørnene, mens vi stadig er raske og friske.

110

Når de prioriterer skattelettelser til de rigeste danskere fremfor vores velfærd, så bliver friheden mindre for de fleste af os.

Og, venner - når de stjæler store bededag – så tager de i den mest bogstavelige
115 forstand frihed og fritid fra os alle sammen.

De siger det endda helt ærligt At formålet med at afskaffe store bededag er at øge vores arbejdstid med 5000 årsværk.

120 Med andre ord: 5000 arbejdsår mindre frihed til danskerne. Det kan man sgu da kalde et frihedstyveri.

...

125 Heldigvis siger befolkningen fra.

I søndags fik regeringspartierne en kæberasler de sent vil glemme.

Alle regeringens partier gik tilbage. Socialdemokraterne fik det dårligste valg i
130 120 år.

Til gengæld fik venstrefløjen til venstre for socialdemokraterne 27 % af stemmerne – det bedste resultat nogensinde for den danske venstrefløj. Det bedste resultat for venstrefløjen noget sted i Europa.

135

....

Mette Frederiksen kaldte det forleden et vink med en vognstang. Og jeg er helt enig.

140

Det var et vink med en vognstang der fortalte, at befolkningen vil have en regering, der arbejder for et stærkt velfærdssamfund. En regering der stiller sig på almindelige menneskers side.

145 Og jeg er nødt til at sige, at efter den mistillidserklæring som regeringen modtog fra befolkningen i søndags, så synes jeg, at det mest ordentlige ville være at

udskrive et folketingsvalg.

150 Så vi kan få en regering, der faktisk har befolkningens tillid og opbakning.

...

155 I Nexøs roman spørger den lille Pelle Lassefar til den ufrihed, han oplever omkring sig. Lasse svarer ham: ”Somme er født til at byde, andre til at lyde“

Altså, at vi må leve med at friheden er ulige fordelt. At nogen bestemmer og andre makker ret.

160

Men det stiller Pelle Erobreren sig ikke tilfreds med. Og det stillede datidens arbejdere sig ikke tilfredse med.

De kæmpede for at gøre de magtløse magtfulde.

165

For at skabe frihed for de ufrie.

Den kamp skal vi stadig kæmpe.

170 Ikke alene. Ikke hver for sig. Men gennem sammenhold og samfund. Gennem stærke fællesskaber.

Rigtig godt folkemøde.

175

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

180

Tags

Enhedslisten, Folkemødetale, Politisk tale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/pelle-dragsteds-folkemødetale-2024>

185